

GRID

Intern faglig debat på Kunstakademiets Arkitektskole, Afd 6

Einig zu sein ist göttlich und gut; woher ist die Sucht denn
Unter den Menschen, daß nur Eines und Einer nur sei?
HÖLDERLIN

N° 44 Februar 2001

Musik er flydende arkitektur

Ud fra den betragtning at en kvalificeret betragtning af kunst forudsætter et minimum af *erfaring* med kunst - ikke nødvendigvis at man 'er kunstner' (som om det at være noget var noget), men at man dog har en fornemmelse af hvad det vil sige at koncipere, udkaste og udføre et værk - har jeg siden 1991, med skiftende intensitet, syslet med kompositionsmusik, dvs musik der skrives før den evt udføres. At der i netop denne periode er blevet udviklet ofte særdeles avancerede kompositionsprogrammer til pc'en, har gjort det væsentligt lettere at være amatør på dette felt, således at der i dag ikke er nogen uoverstigelig hindring for at enhver kan lade sig lede af hvad den amerikanske komponist John Cage i 1949 så viiseligt skrev i *The Tiger's Eye*:

It is better to make a piece of music than to perform one, better to perform one than to listen to one, and better to listen to one than to misuse it as a means of distraction, entertainment, or acquisition of "culture".

I hvert fald opdager man hurtigt at ens egen 'hjemmelavede' musik er et fuldgodt alternativ til musikindustriens dåsemad: man griber sig selv i at gå og nynne sine egne melodier - ikke af narcissisme eller præstationsiver, men simpelthen fordi 'de egentlig er meget gode'.

Min beskedne indsats gennem disse år blev belønnet med interesse og velvilje fra andre idealister af samme slags, og i 2000 blev jeg optaget i 'Vesterbro Komponistforening', efter at have aflagt 'svendeprov' (en procedure, jeg selv - under indflydelse af *Bauhaus*- ideologien - var så letsindig at foreslå, og altså selv blev det første offer for). *KomVest* arbejder særligt med kormusik, og svendestykket blev da 3 sange, i forskellige stilarter, med tekster af William Shakespeare.

Hvorfor nu kormusik? For én der har gået i den Sorte Skole og været tvunget til at synge Fædrelandets pris og hymner til en død gud, lød det ikke umiddelbart tiltrækkende, skal jeg ærligt indrømme. Men kompositionsmusikken har et afgørende vilkår til fælles med arkitekturen: den skal *opføres*, og det kræver ressourcer - store ressourcer: der skal engageres musikere og dirigent, der skal skaffes instrumenter og lokaler (ikke blot til selve opførelsen, men også til forudgående prøver), osv. Kormusikken har her store praktiske fordele: man kan mobilisere frivillige sangere (sang var engang - ligesom dans - en spontan livsudfoldelse, før den blev et disciplinærmiddel), og Kirken - som kun er glad hvis der sker noget - stiller gerne bygninger til rådighed - bygninger som oven i købet er skabt til at blive sunget i.

Men der er også rent kunstneriske fordele. Koret er naturligt inddelt i et ikke for stort antal lejer: de lyse kvindestemmer og de dybere mandsstemmer, og disse igen inddelt i

høje og dybe, så vi får de traditionelle fire stemmer: *sopran, alt, tenor* og *bas*. Man skriver altså for et 'instrument', der ikke bare har én klang, men heller ikke uoverskueligt mange forskellige. Disse præmisser stimulerer dén musikalske form og teknik som kaldes *kontrapunktet*: musikken bygges op i de 4 lag, på en sådan måde at hvert lag på én gang understøtter de øvrige, men samtidig har sin egen logik og selvstændighed (i modsat fald vil sangerne strax protestere!). Musikken bliver et samspil mellem samspil og modspil: uden at den overordnede helhed må sættes over styr, gælder det om hele tiden at indføre *spændinger* og *forskydninger*, således at stemmerne ikke flyder sammen til en grå kedsommelighed. Siden 1500-tallet har det således været en tommelfingerregel for kormusik at stemmerne ikke må bevæge sig parallelt i intervaller som kvint og oktav - der ganske vist er de mest harmoniske, men netop derfor også, hvis de ikke får modspil, giver et tom og livløs klang.

Det komplementære princip til kontrapunktets krav og differentiering og selvstændiggørelse af stemmerne, er *harmonikken* - der så at sige er musikkens *statik*. Harmonikken sikrer at stemmerne mødes på den rigtige måde i rette tid, idet tonerne i de forskellige lejer i deres samtidighed danner 'vertikale' enheder, der høres som mere eller mindre 'stabile', således at lytteren hele tiden har en fornemmelse af hvor musikken er på vej hen: om den er under udfoldelse eller tværtimod er ved at slutte. Harmonikken handler således også om samspil og modspil - blot 'på den anden led', så at sige: det gælder ikke om harmoni for harmoniens skyld, men snarere omvendt om hele tiden at give klangene en ny drejning for at udskyde det tidspunkt, hvor det hele falder på plads og musikken er forbi. Musik med en for simpel harmonik (rock-guitaristens berømte '3 akkorder') er forbi næsten inden den er begyndt, og dermed dømt til blot at gentage sig selv.

Vesterbro Komponistforening giver sin næste præsentation af egne, uhørte værker ved to koncerter den **18/3** kl 15 i **Absalons Kirke** på Sdr Boulevard, og den **25/3** i **Kristkirken** ved Enghave Plads. Der vil blive opført værker for kor og soloklavér af Morten Hansen, Christian Hildebrandt, Thomas Hjort Jensen og Peter Lindeman Jørgensen - samt, i al beskedenhed, undertegnede's omtalte svendeprøve og et par andre småting. Interesserede er velkomne, og der er gratis adgang. Mere om Komponistforeningen på www.komvest.dk

kno